

Пчеларството в България през 2024 година

Към 1^{-ви} октомври 2024 г. броят на пчелните семейства е 838 хил. броя, което е с 2.6% повече спрямо 2023 г. Пчелните семейства, от които е добиван мед през 2024 г. се увеличават с 5.5% до 695 хил. броя. Произведеният пчелен мед е 10 440 тона, което е с 6.7% по-малко спрямо 2023 г. Средният добив от едно пчелно семейство е 15.0 кг. Увеличава се броят на пчелните семейства, отглеждани в Северозападния район с 4.6%, в Северния централен район – с 3.9% и в Югоизточния район – 4.6%. В Югозападния и Южния централен район увеличението на броя на пчелните семейства е под 2%.

През наблюдаваната година са произведени 55.7 тона пчелен восък и над 27.7 тона цветен прахец.

Броят на стопанствата с пчелни семейства намалява до 8 923 (-5.4%) през 2024 година. Стопанствата с над 150 и повече пчелни семейства се увеличават с 1.2%, а тези от 50 до 149 пчелни семейства с 4.8%.

Общо през 2024 г. са загинали над 34 хиляди пчелни семейства.

През изследвания период са продадени 6 992 тона пчелен мед на преработвателните предприятия, директно са продадени 2 248 тона, на търговците на дребно – 470 тона, за промишлеността – 744 тона, а за собствена консумация са отделени 1 410 тона.

Таблица 1

Стопанства, пчелни семейства и производство на пчелен мед по статистически райони през 2024 година						
Статистически зони (NUTS 1) и статистически райони (NUTS 2)	Стопанства с пчелни семейства към 01.10.2024 г.	Пчелни семейства към 01.10.2024 г.	Пчелни семейства, от които е добиван мед	Среден брой пчелни семейства	Добит пчелен мед	Среден добив на мед от едно пчелно семейство
	(брой)	(брой)	(брой)	(брой)	(тона)	(кг)
България	8 923	838 038	695 244	93.9	10 440	15.0
Северна и Югоизточна България	6 761	699 185	585 690	103.4	9 280	15.8
Северозападен	1 854	130 316	113 771	70.2	1 871	16.4
Северен централен	1 364	193 981	165 774	142.2	2 644	16.0
Североизточен	1 749	192 792	159 183	110.2	2 611	16.4
Югоизточен	1 794	182 096	146 962	101.	2 154	14.7
Югозападна и Южна централна България	2 162	138 853	109 554	64.2	1 160	10.6
Югозападен	734	40 593	32 911	55.3	339	10.3
Южен централен	1 428	98 260	76 643	68.8	821	10.7

Източник: МЗХ, отдел "Агрозатистика", анкета "Пчеларството в България"

Таблица 2

Унищожени пчелни семейства и загуби, нанесени по различни причини през 2024 г. по статистически райони						
Статистически зони (NUTS 1) и статистически райони (NUTS 2)	Общо унищожени пчелни семейства (брой)	в т.ч.				Изменение 2024/2023 (%)
		от отравяне (брой)	от болести (брой)	от глад (брой)	по други причини (брой)	
България	34 603	6 930	5 906	5 431	16 336	-15.0%
Северна и Югоизточна България	27 150	6 201	4 234	4 299	12 416	-21.7%
Северозападен	3 152	1 035	249	433	1 435	-36.2%
Северен централен	4 908	1 535	492	1 428	1 453	0.5%
Североизточен	7 436	1 317	2 492	1 688	1 939	1.8%
Югоизточен	11 654	2 314	1 001	750	7 589	-33.6%
Югозападна и Южна централна България	7 453	729	1 672	1 132	3 920	23.5%
Югозападен	1 286	135	39	178	934	-15.8%
Южен централен	6 167	594	1 633	954	2 986	36.9%

Източник: МЗХ, отдел "Агрозатистика", анкета "Пчеларството в България"

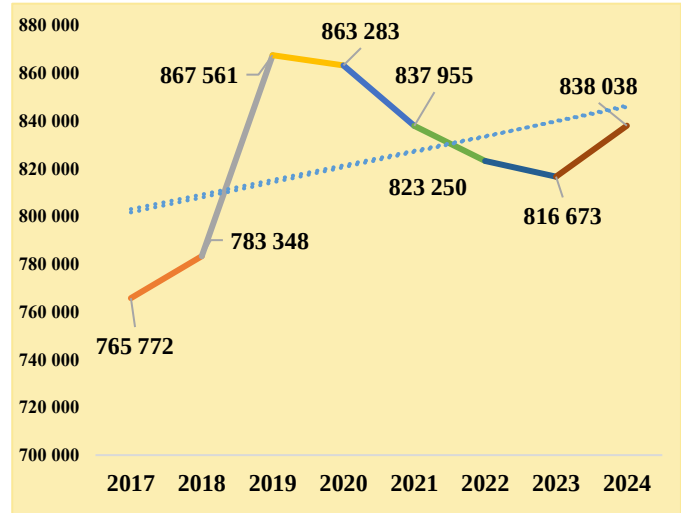
Резултати и анализи

Таблица 3

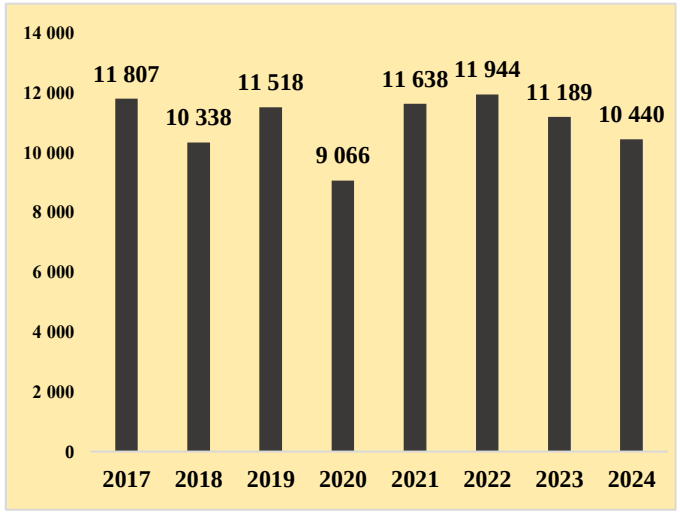
Налични пчелни семейства по статистически райони през 2023 и 2024 година						
Статистически зони (NUTS 1) и статистически райони (NUTS 2)	Пчелни семейства към 01.10.2023 г.	Пчелни семейства към 01.10.2024 г.	Изменение 2024/2023	Пчелни семейства, от които е добиван мед през 2023 г.	Пчелни семейства, от които е добиван мед през 2024 г.	Изменение 2024/2023
	(брой)	(брой)	(%)	(брой)	(брой)	%
България	816 673	838 038	2.6%	659 002	695 244	5.5%
Северна и Югоизточна България	680 126	699 185	2.8%	553 888	585 690	5.7%
Северозападен	124 633	130 316	4.6%	105 682	113 771	7.7%
Северен централен	186 672	193 981	3.9%	157 354	165 774	5.4%
Североизточен	194 658	192 792	-1.0%	152 235	159 183	4.6%
Югоизточен	174 163	182 096	4.6%	138 617	146 962	6.0%
Югозападна и Южна централна България	136 547	138 853	1.7%	105 114	109 554	4.2%
Югозападен	39 990	40 593	1.5%	32 929	32 911	-0.1%
Южен централен	96 557	98 260	1.8%	72 185	76 643	6.2%

Източник: МЗХ, отдел “Агростатистика”, анкети “Пчеларството в България”

Графика 1. Отглеждани пчелни семейства (брой)

Графика 2. Производство на пчелен мед (тонове)

Източник: МЗХ, отдел “Агростатистика”, анкети “Пчеларството в България”

Таблица 4

Разпределение на стопанствата според броя на отглежданите пчелни семейства									
Брой пчелни семейства в стопанство	Стопанства към 1-ви октомври			Пчелни семейства към 1-ви октомври			Среден брой пчелни семейства		
	2023 г.	2024 г.	Изменение 2024/2023	2023 г.	2024 г.	Изменение 2024/2023	2023 г.	2024 г.	Изменение 2024/2023
	(брой)	(брой)	(%)	(брой)	(брой)	(%)	(брой)	(брой)	(%)
	(брой)	(брой)	(%)	(брой)	(брой)	(%)	(брой)	(брой)	(%)
от 1 до 9	949	804	-15.3%	4 108	3 526	-14.2%	4.3	4.4	2.3%
от 10 до 49	3 136	2 595	-17.3%	73 792	61 404	-16.8%	23.5	23.7	0.9%
от 50 до 149	3 112	3 261	4.8%	277 730	296 921	6.9%	89.2	91.1	2.1%
150 и повече	2 236	2 263	1.2%	461 043	476 187	3.3%	206.2	210.4	2.0%
Общо	9 433	8 923	-5.4%	816 673	838 038	2.6%	86.6	93.9	8.5%

Източник: МЗХ, отдел “Агростатистика”, анкети “Пчеларството в България”

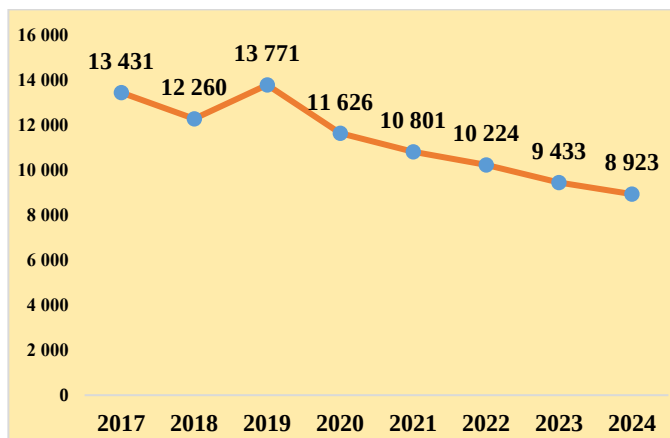
Таблица 5

Реализация на пчелен мед и средни продажни цени					
Вид реализация	Количество реализиран пчелен мед през 2023 г.	Средна цена* през 2023 г.	Количество реализиран пчелен мед през 2024 г.	Средна цена* през 2024 г.	Изменение на средната цена 2024/2023
	(тона)	(лв./кг)	(тона)	(лв./кг)	(%)
Директни продажби на краен потребител	2 392	8.96	2 248	8.90	-0.7%
Директни продажби на търговците на дребно	483	7.44	470	7.78	4.6%
Продажби на преработвателни предприятия	4 870	4.69	6 992	4.40	-6.2%
Продажби за промишлеността	870	4.36	744	4.23	-3.0%
Общо продажби	8 615	6.00	10 454	5.51	-8.2%
За собствена консумация и подхранване на пчели	1 431	-	1 410	-	-

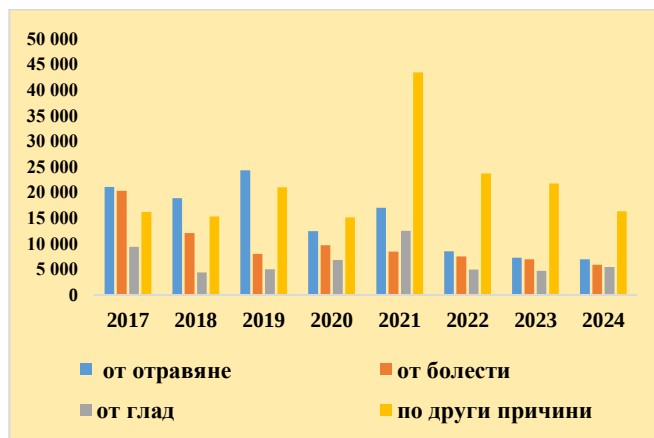
* Цените са без ДДС.

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкети – "Пчеларството в България"

Графика 3. Стопанства с пчелни семейства (брой)

Графика 4. Унищожени пчелни семейства (брой)

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

Таблица 6

Профилактични мероприятия и подхранване на пчелните семейства през 2023 г. и 2024 г.						
Мероприятия	2023 г.		2024 г.		Изменение 2024/2023	
	Пчелни семейства	Среден разход за 1 пчелно семейство	Пчелни семейства	Среден разход за 1 пчелно семейство	Пчелни семейства	Среден разход за 1 пчелно семейство
	(брой)	(лв.)	(брой)	(лв.)	(%)	(%)
Третиране срещу вароатоза	804 160	6.54	820 793	6.26	2.1%	-4.3%
Есенно подхранване	543 072	9.70	545 594	8.99	0.5%	-7.3%
Зимно подхранване	494 963	9.46	499 191	8.74	0.9%	-7.6%
Пролетно подхранване	566 773	9.91	555 350	9.13	-2.0%	-7.9%
Други разходи	679 009	17.60	723 767	16.37	6.6%	-7.0%

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

Таблица 7

Съхранение на пчелния мед и стойност на съхранението му (вкл. транспортни и складови разходи)					
Вид на съдовете за съхранение	Стойност за съхранение			Относителен дял на стопанствата, които използват съдове за съхранение по видове	
	2023 г.	2024 г.	Изменение 2024/2023	2023 г.	2024 г.
	(лв./кг)	(лв./кг)	(%)	(%)	(%)
В тенекии	0.49	0.48	-2.0%	76.8%	75.5%
Стъклени буркани	0.91	1.20	31.9%	48.7%	51.6%
В пластмасови опаковки	0.87	0.82	-5.7%	3.5%	3.9%
Други опаковки	0.93	0.64	-31.2%	1.2%	1.2%

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкети „Пчеларството в България“

Таблица 8

Подвижно пчеларство				
Характеристики	(Ед. мярка)	2023 г.	2024 г.	Изменение 2024/2023 (%)
Пчелни семейства, включени в подвижно пчеларство	(брой)	21 407	19 323	-9.7%
Стопанства, практикували подвижно пчеларство	(брой)	265	193	-27.2%
Стойност на транспортните разходи и ветеринарните свидетелства	(лева/пчелно семейство)	14.18	14.00	-1.3%

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

През 2024 година 16 стопанства с 5 605 пчелни семейства са посочили, че имат 26 споразумения (писмени или устни) със земеделски стопани за опрашване на култури.

Методологични бележки

Целта на анкетата е да се определи броят на пчелните семейства към 1^{ви} октомври 2024 г., добитият пчелен мед през календарната 2024 г., реализацията и средни цени (без ДДС) на реализирания пчелен мед, основните разходи по производството и съхранението на пчелен мед, както и да се събере информация за броя на унищожените пчелни семейства през 2024 година и причините за унищожаването им. Резултатите от изследването се използват за изготвяне на анализи и програми за сектора, както и за вземане на управленски решения при провеждане на аграрната политика в пчеларството. Нормативният документ в страната, на който се основава провеждането на статистическото изследване, е Националната статистическа програма за 2024 г. Резултатите от проведеното изследване са в съответствие с изискванията на Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1475 на Комисията за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на оценката на стратегическите планове по ОСП и представянето на информация за мониторинга и оценката. Използваните определения и дефиниции в анкетата са аналогични на посочените в цитираните регламенти.

Изследвани статистически показатели:

1. Стопанства, отглеждащи пчелни семейства, добив и реализация на пчелен мед – брой стопанства с пчелни семейства; брой пчелни семейства; добит пчелен мед – тонове; среден добив на мед – кг от 1 пчелно семейство; реализиран мед – тонове; цени на реализирания мед – лева за килограм.
2. Реализация на пчелен мед – директни продажби на краен потребител, продажби на търговците на дребно, за преработвателни предприятия, за промишлеността, собствена консумация от домакинството на стопанина.
3. Показатели за провеждане на профилактика, производствени и други разходи по отглеждане на пчелните семейства – стойност на профилактичните третирувания срещу вароатоза, разходи за подхранване на пчелите, брой на унищожените пчелни семейства, подвижно пчеларство и съхранение на пчелния мед.

Въпросникът за провеждане на анкетата се състои от 22 въпроса и обхваща административна информация за стопанството, юридически статут, регистрационен номер на пчелина съгласно Наредба № 10 от 1 април 2015 г. за условията за регистрация и реда за идентификация на пчелните семейства, брой пчелни семейства, количество и реализация на произведения пчелен мед, производствени разходи и разходи, свързани със съхранението на пчелния мед.

Обхват, модел и обем на извадката – извадката (стратифицирана и случайна) е изготвена, като е използван списък на стопанствата с пчелни семейства от проведеното преброяване на земеделските стопанства в България през 2020 година и новосъздадените след 2020 година стопанства, информация за които е получена от регистъра на земеделските стопани по Наредба № 3/1999. Анкетирани са 3 461 стопанства с пчелни семейства. Организацията и контролът на анкетата се извършва от отдел "Агростатистика" при Министерството на земеделието и храните.

Конфиденциалност – националните правила за определяне на конфиденциалността са дефинирани в Закона за статистиката. Съгласно чл. 25 не могат да се разгласяват или предоставят индивидуални статистически данни, както и статистическа информация, която обобщава данните за по-малко от три статистически единици или за съвкупност, в която относителният дял на стойността на изучаван параметър на една единица е над 85 на сто от общата стойност на този параметър за всички единици от съвкупността.

Достъпност и прозрачност – данните за броя на пчелните семейства, унищожените пчелни семейства през годината, за количеството на добития пчелен мед и реализацията на меда са достъпни за потребителите на сайта на МЗХ:

<http://www.mzh.government.bg/bg/statistika-i-analizi/izsledvane-zhivotnovodstvo/danni/>,

съобразно установения срок в Националната статистическа програма и в Календара за разпространение на резултатите от статистическите изследвания, провеждани от МЗХ.

Разпределение на административните области по статистически райони (NUTS 2) – Северозападен: Видин, Враца, Монтана, Ловеч, Плевен; **Северен централен:** Велико Търново, Габрово, Разград, Русе, Силистра; **Североизточен:** Варна, Добрич, Търговище, Шумен; **Югоизточен:** Бургас, Сливен, Ямбол, Стара Загора; **Югозападен:** Благоевград, Кюстендил, Перник, София-град, София област; **Южен централен:** Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Смолян, Хасково.

Публикацията е приключена редакционно на 25 февруари 2025 г.

Композиция и печат: Министерство на земеделието и храните, отдел "Агростатистика"

За контакт: МЗХ, отдел "Агростатистика"

E-mail: agrostat@mzh.government.bg

Интернет страница на Министерство на земеделието и храните:

<http://www.mzh.government.bg>